

ščavi; ustavaki niso hoteli odjenjati, kajti zagrizeni centralist Schmerling je zvonec nasprotstva nosil in ž njim zmagal. Pri glasovanju je obveljal Hasnerjev načrt, to je, načrt ustavakov, z 78 glasovi proti 59, po takem z večino 19 glasov. In čudo golemo! grof Taaffe je pri tretjem branji tudi glasoval za nespremenjeno ustavaško adresno. Nam je to zastavica, katere uganiti ne moremo, da kdo odobruje to, kar je malo poprej sam in dobro pobijal. Prav s tem je grof Taaffe svoj lastni pečat pritiskal na nezaupnico, ki mu jo je dala nepoboljšljiva stranka. — Zoper načrt centralistične adrese so glasovali vsi nadvojvode in škofje Schwarzenberg, Fürstenberg, Eder, Romaszakan, Pogačar in Zwerger. — Za načrt pa so glasovali škof dunajski Kutscher, opat Helfersdorfer in opat Karl! — V tej seji nista poleg družih bila pričujoča knezoškof Stepischnegg in knezoškof Wiery. — Zakaj neki ne? —

V zbornici poslancev se je adresna razprava začela 29. in končala 31. dne u. m. Tri dni je tedaj tu trajala borba, kakor je grof Hohenwart v poslednjem svojem govoru dobro rekel — med stranko „miru in sprave“ in pa med stranko „razpore“, in se končala z zmago 14 glasov za adresno Hohenwartovo, to je, avtonomistov. Centralisti so kar 26 svojih tovarišev najeli za brambo svoje puhle stvari. Merili ste se v tridnevni borbi obé stranki in svet je imel zdaj priliko videti, kakošni velikani v parlamentarnem in političnem obziru so možje naše avtonomistične stranke, kakošni pritlikovci pa so oni s prazno slamo svojih 17 let mlatenih fraz. Kakor v gospôski zbornici, tako ste tudi v poslanski zbornici obé stranki načrtale svojo adresno: grof Hohenwart je sestavil načrt avtonomistične večine, katerega smo bralcem podali v prilogi zadnjega našega lista, — dr. Sturm pa adresno centralistične manjšine, v kateri so ustavaki zopet pokazali, da jim ni mar za spravo, ampak da jih je resna volja gospodovati še dalje. Prostor nam danes ne pripušča, obširneje razkladati, kaj je ta ali uni govornik rekel, zato naj danes zadostujejo le kratke črtice. — Za prvega svojega govornika so centralisti poslali prof. Süssa, možá bombastične fraze, v boj, ki se je „ponosno“ spustil v govor, češ, da za njim stoji ves Dunaj; skušal je razdražbo vneti med Poljaki in Čehi, in trdil, da državnopravna (naša) stranka ne zastopa ne národnih interesov, ne zgodovinske prošlosti, katerim hočejo centralisti zmerom biti prijatelji. (Pri teh besedah zakliče mu poslanec Greuter: „Lejte no!“) Izvrstno mu je odgovarjal gališki profesor Dunajevski, ki se je odlikoval z zmagonosnim svojim govorom. Rusin Kovalski je prazno slamo mlátil. Za njim je govoril knez Alfred Lichtenstein, ki je naštel, mnogokrat prav humoristično, celo vrsto grehov, s katerimi so se pregrešili ustavaki zoper narode in posebno zoper kmečko ljudstvo, zato po pravici pravi „Vaterl.“, da bi bilo želeto, da bi se ta govor v 100.000 iztiskih razposlal po svetu. Posebno važen in tehten je bil govor grofa Clam-Martinitica, ki je kot pravi državnik od nog do glave, temeljito odkrival rane, ki jih je prejšnja večina vsekala narodom avstrijskim in razodeval sedanje potrebščine. — Dr. Lustkandel ga je skušal zavračati, al kazal je s svojim govorom svetu le prav očitno duševni bankerot liberalizma. — Velik vtis je naredil govor poljskega kneza Czartoryskega, ki je kratko pa jasno dokazal velik razloček med adresno večine in adresno manjšine; rekel je med drugim centralistom: „Vi bi radi bili liberalni, a ne znate biti pravični.“ — Poslanec Plener, zeló čmeren, da ni še minister, si je prizadeval opravičiti adresno manjšino in škodljivost decentralizacije, a osramotil je s tem sam svojo enostransko vednost. — Zdaj poprime dr. Rieger

besedo in vsa zbornica z največo pazljivostjo posluša čez celo uro trajajoči govor iskrenega branitelja českega prava in ravnopravnosti narodne, ki je uže v državnem zboru leta 1848. slavljen govornik bil. Ostro je šibal ustavaško koterijo in krinko lažljivosti jej trgal z obraza mož, ki je vaje vse povedati in ničesar zamolčati, kar mu rodoljubno srce teži. Neizmeren je bil zato vtisek njegovega govora, katerega zdajci cela druhal judovskega časništva neotesano napada. Rieger jim je na vsa usta povedal, kar jim gre. — Govorili so za njim liberalci Jaques, Scharschmied in Friedman in dolgočasno otrobe vezali. — Poprijel je besedo tudi dr. Vošnjak in na kratko in zmerno razpravljaj le §. 19. osnovnih državljskih postav, ki je dozdej Slovincem v šoli in uradih le na papirji ostal. — Ko so tukaj naštetih govorniki izgovorili, je grof Taaffe s toplo besedo zbornici priporočal, naj sprejme adresno večino. — Po tem je seja prestala in drugi dan je govoril še dr. Herbst; govoril je blizo dve uri in skušal pobijati adresno večino, al njegove zvijače in sofizmi niso nikogar prepričali o tem, kar je govoril, vsaj mož sam ne verjame, kar se drugim laže. — Po tem sta govorila še poročevalec manjšine dr. Sturm in pa poročevalec večine grof Hohenwart. Pri govoru Sturmovem je polovica poslancev, vtrujenih po besedovanju Herbstovem, bežala iz zbornice, — ko pa je začel govoriti grof Hohenwart, je zopet vse prihitelo v zbornico, da bi slišali možá, ki je prvák sedanjega državnega zbora, okoli katerega se suče cela situacija. Govoril je, kakor le Hohenwart zna, tehtno in mirno pretresaje in pobijaje puhlost nasprotnih predgovornikov. Prihodnjič prinesemo celi klasični njegov govor.

Tako je bila adresna borba končana in, kakor gori rečeno, adresa avtonomistične večine sprejeta. Minister Taaffe je zdaj videl in slišal, da mu ne kaže več nad strankama stati. Ker je slišal, kaj ena, kaj druga stranka hoče, mora se, da na čelu vladi ostane, vstopiti na tisto stran, ki hoče pravo, — ki hoče po besedah cesarjevih „mir in spravo med narodi.“ Alea jacta est!

Kratkočasnica.

Kaj so centralisti, kaj avtonomisti?

Pogovor kmeta in čevljarja.

Kmet (ki pridno slovenske časnike bere): Povej mi, povej Boštjan, ki si tako modra glava, kaj neki hočejo naši časniki z besedama „centralisti“ in „avtonomisti“ reči, ki ju zdaj vsak dan v njihovih listih beremo?

Čevljar. Jaz ti, prijatelj, to prav lahko razložim s tem, če ti rečem, da centralisti so prav to, kar so taki čevljarji, ki čevlje po enem kopitu narejajo za vse ljudi, naj imajo majhno ali veliko nogo, — avtonomisti pa so podobni dobrim čevljarjem, ki čevlje ljudem merijo po njihovih nogah, večih ali manjih.

Kmet. Hvala ti! Res, da nisi samo mojster čevljar, kakor iz tega vidim, ampak tudi mojster politikar.

Naši dopisi.

Iz Rusije 19. okt. — 7. — Papirnata vojska pangermanizma s slavjanstvom se še vedno nadaljuje. Berolinski časopisi, kakor oficijozni tako tudi svobodni, vedó še mnogo pripovedovati o Bismarkovem „triumfu“ na Dunaji. Ta „triumf“ morda ni tako velikansk, kakor ga Berolinci rišejo, vendar gotovo je, da se Bismark in s praznimi rokami vrnil z Dunaja. Kakošni

bodo posledki Bismarkove politike za Avstrijo, če se jej ona ne odreče, kaže tudi tuje časopise, posebno angleško ni francosko. Kdor se želi o tem podučiti, naj čita posebno angleški torijski „Standard“ in francoski legitimistični časopis „Soleil“. Ne more se reči, da bi bil Bismarkov „triumf“ Rusijo posebno vznemiril; ruski časopisi so odgovorili, kakor se spodobi, pa brez posebne razdraženosti in brez surovih groz. Rusija dovolj hladnokrvno čaka, kaj se bo iz Andrassy-Bismarkovega dima pokazalo: bo li res slavjano-germanski požar, ali pa le smešni „puf“. — Raji kakor o političnem dimu, naj danes častnim čitateljem „Novic“ nekaj drugega iz Rusije povem.

Po poslednji vojski je v Rusiji veselo oživel trgovsko in fabriško gibanje. Statistične dokaze bom priobčil „Novicam“ okoli novega leta, ko bo vlada izdala dotična sporočila za celo leto. Za zdaj naj zado- stuje omeniti, da imenovano gibanje je vnelo silo polemiko med slavjanofilsko in liberalno stranko. Liberalci trdijo, da to gibanje je „nevarna narodna bolezen“, podobna mrzlici, katere posledek bo še hujši kakor v Nemčiji po francoski vojski in da bo tak „krah“, kakoršen je bil dunajski pred 7 leti; zdravilo proti tej bolezni, trdijo oni, da je edino povišanje menjicnih kursov s pomočjo vnanjega posojila v zlatu. Slavjanofili pa so nasprotnega mnenja. Oni dokazujejo, da oživ- ljenje trgovske in fabrične delavnosti, katere poslednja leta pred zadnjo vojsko skoraj ni bilo čutiti, je živ dokaz, da narod in državljanski stroj ruski je popolnem sposoben „živeti svojim življenjem“ in da tujega zlata mu ni treba iskati, ne posojilnega ne po vojski nagra- bljenega, razen zlata, ki ga Rusija dobiva iz svojih rud- nikov ter prejema izza granice za svoje naturalne in manufakturne pridelke. Da je taka ekonomična poli- tika najboljša, imamo dokaze na zahodu. Nemčija je bila pred francosko vojsko bogata, kakor Francija, a še ni preteklo deset let po vojski, in uže so zginili francoski milijardi iz nemških žepov nazaj v Francijo, kakor kafa v zrak. Rusija naj tedaj, če je treba koga posnemati, raji posnema delavno Francijo, kakor ropar- sko „Bismarkovo Germanijo“. Da imajo prav, sklicu- jejo se slavjanofili ne samo na statistične date, ampak tudi na javno mnenje in na besede strokovnjakov, to je „kupečesko-promišljenih komitetov“ (trgovsko-obrt- niške zbornice) in na finančnega ministra. Ta minister je namreč poslednje tri mesece popotoval po vsi ev- ropi Rusiji ter je obiskal vsa večja trgovska in obit- nijska mesta. Posebno važni so njegovi govori v trgov- sko-obrtniških zbornicah v Njižnjem Novgorodu in v Moskvi. V „Njižnjem“ je on med drugim rekel tole: „Tukaj pri vas in na poti k vam sem imel priložnost, blisko pogledati na domače proizvodstvo in pogovoriti s predstavitelji trgovine in obrtnije. Nadejal sem se mnoge, a vse tisto, kar sem uže na poti k vam videl (posebno v Ribensku, Ivanovem, Voznesenskem, Šuji) in kar tukaj pri vas vidim, je daleč presešlo vse moje nade. Z vero v Rusijo sem prejel blagoslovljenje ce- sarja, ko me je blagovoljno imenoval finančnega mini- stra. Ta vera ni oslabela nikdar niti na minuto; ne ljudje, ne zgodovina poslednjih let je ni mogla omajati, al tukaj na Volgi in na njenih bregovih, ko gledam ročno, gibko, marljivo, veselo delajoči narod, ko gledam na kipečo delavnost fabrik in zavodov, na cvetočo trgo- vino, je moja vera v Rusijo še bolj okrepela. Zdaj, ko mi vsi vidimo, s kakimi orjaškimi koraki gre Rusija naprej, vedno naprej uže 25 let carstvanja našega ljub- lenega gospodarja Aleksandra Nikolajiča, vedno naprej po vseh potih narodnega razvitja, preispolnuje naša srca radost in nada. Nadaljujte, gospoda, delajte, pro- izvodite, kupčujte v miru in pokoju, ne poslušajte brez-

pokojnih govoric rovarjev in čenč lažljivih prorokov“.) V Moskvi pa na ogovor predsednika „kupečesko-promi- šljenega komiteta“, ki je prav iz srca slavjanofilom go- voril, je odgovoril minister med drugim ta-ko: „Na vašo pomoč se bom vselej naslanjal, vaši sveti mi bodo vselej jako dragi, in kako so mi koristni, o tem sem se na sedanjem popotovanju po Rusiji do dobrega prepričal.. Videl sem, kako dela obrtniška Rusija, videl sem, kako se ona razvija, kako mnogoobrazna in svojeobrazna je ona v svojih mogočnih projavljenjah, kako bogata je ona gledé bodočnosti. A tudi zdaj nimamo ničesa ob- žalovati; ni ne uboga taka dežela, koja neposredno po vojski s stroški čez milijard rubljev je v stanu svoj pro- račun pokriti brez deficita,**) in še več, v kratki osem- mesečni dōbi je naša dežela pokrila dvojno domače po- sojilo s šest milijoni rubljev.“ (Dal. prih.)

Trst 3. nov. (Poziv.) „Slavjansko podporno društvo“ bode imelo v nedeljo 9. dne t. m. drugo glavno od- borovo sejo v gostilni pri „ogerskem kralju“ (Hencelnu) na stari cesti. Začetek je ob 4. uri popoldan. — Ker v to sejo tudi udje morejo priti, zato se vljudno va- bijo na obilo udeležbo, ker se bodo jako važne točke razpravljale.

Odbor.

Iz novomeškega okr. glavarstva 2. nov. (Krščanske svēt.) V nekem kraju sem zapazil znamenje križa na grobu goved, ki jih je gospōska dala pobiti in za- kopati. Križ je častitljivo znamenje našega rešenja po Kristu; zato je vernemu kristijanu nespodobno in tudi razžaljivo, podobo križa zlorabiti na živinskem grobu! Naj bi torej oni, ki imajo nalog, zakopavati pobita go- veda, nikjer ne postavljali križa v znamenje, da pod njim živinsko meso počiva. Križu se spodobi čast!

Iz Metlike 31. okt. — S kugo imamo vražjega posla, dozda padlih in pobitih glav 102, najzadnje so tolkli 28. dne t. m. v Selih pri Semiču, sicer je vse mirno. Včeraj nam je pravil podžupan jastrebarski, da je naredil dr. Kristof v Jaski na Hrvatskem tabula rasa; pobil je vseh 292 glav.

Iz Trave na Kočevskem 31. okt. — Pri novi volitvi županstva 12. dne okt. so bili izvoljeni: Janez Muhič za župana, Jožef Rajšel in Jožef Knaus pa za sveto- valca.

Iz Brig na Kočevskem. (Volitev županstva) za našo občino je bila 4. t. m. Izvoljeni so bili: za župana Janez Veber, za svetovaleca pa Pavel Peitler in Jurij Malner.

Iz brdskega okraja 26. okt. (Sejm; škoda po zad- njem snegu; zaprtija zaradi goveje kuge; ne dajte se sle- parjem voditi za nos!) Sv. Lukeža dan smo imeli v Lu- kovci sejm. Kakor po navadi čulo se je mnogo tožeb zaradi slabe kupčije zbog vedno večjega pomanjkanja denarja. Posebno drobnica se je kaj slabo prodajala, med tem, ko je bila kake 4 dni poprej (sv. Terezije dan) v Kamniku prav živahna kupčija za njo. — Čul si pa tudi skoraj povsod mnogo tožeb, koliko je zadnji sneg posebno po vrtili škoda napravil. Če je bil količ- kaj bolji posestnik, že se je slišalo, da mu je 100 gld. ali še več samo pri sadnih drevesih škoda. Enako se je tožilo, kako ljudi tare, da morajo ravno zdaj noč in dan ob mejah stražiti zaradi goveje kuge, ko se ljudem tolikanj mudí pospraviti jesenske sadeže, predno jih sneg zapade. Straženje je kaj ostro in natančno, kakor to že

*) To je liberalnih ekonomično političnih doktrinerjev.

Pis.

**) Iz vladnih sporočil za letošnje leto je uže razvidno, da stroški, če se ne zgodi kaj nenavadnega, ne bodo presegli proračuna, a dohodki bodo presegli proračun na nekoliko mili- jonov rubljev.

Pis.

sila nevarna stvar sama po sebi zahteva.*) Posebno veliko govorice pa tu zdaj dela sodnijska preiskava zoper kmetskega „dohtarja“ in „copernika“ Ostriženca iz češnjiške fare. Silno veliko nespametnih ljudi je že boje opeharil, in že več časa se je na-nj pazilo; pred kakimi 3 tedni pa se mu je zopet ena pripetila, ki ni skrita ostala. Predno povem, kaj se je prigodilo, naj opomnim, da posebno po zlatopoljski, češnjiški, tuhinjski in blagoviški fari je gnjezdo kmetških „doktorjev“ in „copernikov“. Vse ti vedó oddelati, pa tudi povedati, kdo je naredil, da krave mleka ne dajo, da prešiči krepajo, da se ne dá umesti, da kokoši ne nesó, da gospodinja ne more lepega kruha narediti ali da žena ne mara za moža in še veliko več družega — sem ter tje res prav peklenškega. Najviši „gvavtni“ copernik pa je menda v Lipljah v tuhinjski fari, ki ima velike „črne bukev“, s katerimi hodi, kakor pravi, „hudiče“ preganjat. Za njim pride pa menda precej Ostriženec iz češnjiške fare. Ljudje pa so tolikanj neumni, da od vseh vetrov k tem sleparjem drvé, donasjaje jim lepe darove in druga plačila. Posebno radi dohajajo od Dobrave, Iga, Lašič, Dobropolja, celó od Novega mesta, Trebnega, iz Štajarskega; zlasti so pa Korošci v tem pravi norci. — Pred kakimi 3 tedni pride iz Moravškega nek mlad 25leten fant bolan k svoji žlahti k županovim na Vrhu v krašenski fari. Tu se mu brž poskrbé zdravila pri Ostrižencu, županov sin jih donese. A prva nič ne izdajo. Domači fant donese v drugič zdravila od Ostriženca, al ta imajo čuden nasledek. Bolnika začne gnati na oba konca, nazadnje pljuva kar kri in v 24 urah je mlad bolnik — mrlič. To vse izvé c. kr. okrajna sodnija na Brdu menda po nekem tukajšnjih okrajnih zdravnikov. — Mrlič se sodnijsko pregleda, na Češnjice k Ostrižencu pa se žandarmerijska patrola odpošlje, ki Ostrižencu vso njegovo lekarno z bukvami vred pobere. Glavnih copernških bukev menda niso dobili, kakor se govori. — Če ni to zopet le nova, izmišljena goljufija, da bi ljudje ne izgubili preveč zaupanja do njega, zvedši, da nima več copernških bukev. Zdaj jim tiček menda ne bo ušel. Zlasti je naša žandarmerija jako pridna, da pride onim sleparjem do konca. Pripovedujejo se pa zdaj razne sleparije Ostriženčeve. Naj tu omenim le nekaterih. Nekdo pripoveduje, da je pri neki priliki pravil eden češnjiških zidarjev, Osredkar, o nekem možičku, ki je došel od zagorske strani na Češnjice k Ostrižencu, da bi dobil kako zdravilo, ali če je „narejeno“, pomoči, ker se doma s ženo nista mogla zastopiti. Res, pravi možiček, 6 gold. sem moral Ostrižencu plačati, pa je rekel, da bo gotovo tudi pomagalo. Drugi zopet pripoveduje, kako je lansko leto pred božičem enkrat Ostriženec iz lukovške pošte prišedši v štacuno odprl neko pismo, ter bahaje češnjiškemu krčmarju kazal 15 gold., ki jih je iz pisma vzel, češ, da mu iz Koroškega piše neka imenitna družina, naj hitro pride, da ozdravi nje bolno hči, kateri noben zdravnik pomagal ne vé. Res se je Ostriženec vozil nekaj časa na Koroško, ter sleparil, al to pot, pravi nekdo, se mu je slabo poneslo. Nekoliko prič je bilo že zaslišanih. Precej težavno pa bo za sodnijo zvedeti od ondotnih ljudi pravo, ker so več ali manj vražam udani, vsaj bilo je tako. Ostriženec pa je bil pri njih kot vražar vlečenjen, od druge strani so se ga pa bali. Čujem, da je o tem oziru zdaj precej bolje. Oni pa, ki so se opehariti dali, pa tudi

neradi povedó, ker jih je sram povedati, kako so se dali za nos voditi. Vsakako vse radovedno čaka, kaj spravi sodnijska preiskava o tem na dan.

Iz Ljubljane. (Iz seje odb. družbe kmetijske), katera je pod predsedstvom barona Wurzbacha bila v nedeljo, došlo je „Novicam“ sledeče poročilo. Razpravljalo se je pred vsem vprašanje: ali naj bode letos še kak občni zbor družbe kmetijske, ker sta uže bila dva (meseca januarija eden, drugi pa meseca septembra)? Sklenilo se je, da ne, ako ne bi vladna rešitev one zadeve, ki se je razpravljala v izrednem občnem zboru septembra meseca (to je, da družba kmetijska prevzame opravila bivše c. k. deželne konjerejske komisije) zahtevala še enega zborovanja. Ako tega ne bo, bode na vsako stran bolj priložno, da so občni redni zbori maja meseca, ko milejše vreme olajša vnanjim družbenikom prihod v zbor. — Dr. Bleiweis poroča o obravnayah, ki jih je predsedstvo imelo 1) z gosp. Edvardom Šlegelnom, ki po smrti gosp. Skaleta prevzame učiteljestvo podkovstva in nekaterih živinozdravniških nauk na tukajšnji podkovski in živinozdravski šoli, in 2) z gosp. Vode-tom, da pod vodstvom odbornikov družbe kmetijske gosp. Jož. Jeriča prevzame oskrbnitvo družbinega vrta. Odbor je enoglasno sklenil, da oba imenovana gospoda stopita s 1. dnevom t. m. v svojo službo. Gosp. Šlegel, zdaj kovač in zdravnik v cesarski službi pri žebčarstvu v Selu pod Ljubljano, je na Dunaji v podkovski in živinozdravski šoli dobil leta 1869. diplomo zdravniškega kovača in v tej lastnosti z veliko pohvalo služi od leta 1873. pri žebčarstvu v Selu. Ta c. kr. komanda mu daje spričalo izvrstno dobrega praktičnega kovača in izurjenega konjskega zdravnika, ki je uže tudi veliko zmožnost dokazal v podučevanju podkovstva, pa tudi z bolno živino opraviti imel. Gospod Šlegel, ker tudi slovenski jezik razume, je bil po vsem prav sposoben spoznan za to, da službo ranjcega g. Skaleta pod istimi pogoji prevzame na tukajšnji podkovski in živinozdravski šoli. Ker je pa ta šola leta 1848. od c. kr. ministerstva bila za javno (očitno) šolo pripoznana, se imenovanje gosp. Šlegel-na naznani ces. kr. ministerstvu kmetijstva, c. k. deželni vladi kranjski, deželnemu odboru kranjskemu in pa mestnemu magistratu ljubljanskemu. Gosp. Vode pa, kakor gori rečeno, prevzame oskrbnitvo družbinega vrta in vsega, kar se s tem strinja. Oba stanujeta v šolski hiši na spodnjih Poljanah, in izročena jima je bila skrb vredbe dotičnih inventarov. Gosp. odbornik Murnik je bil naprošen, to vredbo nadčuvati. — Odbor enoglasno izreka, da je predsedstvo prav storilo, da je prošnjo županov bohinske Bistrice in Srednje vasi in pa načelnikov bohinskih sirarskih zadrug, po c. k. okrajnem glavarstvu radoljskem c. kr. deželni vladi, od te pa centralnemu odboru družbe kmetijske v presojo poslano, sl. deželni vladi toplo priporočilo v ta namen, da bi se izvedeni g. Hitz vsaj še dve leti ohranil Bohinjcem za poduk in pomoč. — Po želji za blagor domačega kmetijstva iskreno vnetega viteza dr. Gutmansthala je sklenil odbor, po „Novicah“ uže večkrat razglašeni opomin zaradi trtne uši vinorejcem našim ponoviti, da se nam še ta nadloga ne pritepe v deželo. — Pismo vodje deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu g. Dolenca, v katerem odboru naznanja, da prične svoje poučno potovanje po Dolenjskem uže ta teden tako, kakor je bilo v poslednjem listu „Novic“ razglašeno, da začne podučevanje v Radečah in gre od tod naprej, vzame odbor na znanje z željo, da bi učitelj našel obilo ukaželjnih slušateljev. — Načelnik izvršilnega odbora tako imenovanega „Agrartag-a“ (zbor avstrijskih družeb kmetijskih) na Dunaji poroča centralnemu odboru, da

*) Prav, da bi se zlasti za ponočno straženje nastavili — ponočnjaki, ki nobeno noč pokoja ne dajo. Ko bi pa celo noč, to je, po 12 ur na ponočni straži morali zmrzovati, bo se morebiti marsikdo spametoval in pozneje malo rajše noč sebi in tudi drugim v počitek obrnil. Pis.

bode zbor se pričel 10. dne decembra, in da družba kmetijska pošlje svoje zastopnike v ta zbor ter svojima dvema nasvetoma morebiti dodá še kak drug nasvet. Odbor je soglasno sklenil, zopet gosp. dr. Poklukarja in g. V. Pfeiferja prositi, da drage volje sprejmeta ta mandat, in po predlogu gosp. predsednika barona Wurzbacha pa je odbor sklenil dodati svojima prejšnjima predlogoma še ta predlog: naj bi „Agrartag“ na to delal, da bi se moglo na poti politične gospóske zabraniti silovito oropanje tacihi posestev, katerih gospodarji so na kant prišli, ker kazenska postava, kakor skušnje kažejo, tacihi silovitosti ne zabranjuje.

(Konec prih.)

— (Iz seje dežel. odbora 25. oktobra.) Sklenilo se je: deželnemu šolskemu svetu predlagati, da se vpelje v vse večrazredne ljudske šole podučevanje nemščine kot učni predmet; — da se služba uradnega strežaja pri pomočni pisarni deželnega odbora podeli mestnemu stražniku J. Šelku; — da se mestnemu magistratu dá 300 gold. za pogostenje vojakov domačega polka, ki pride iz Bosne in gre skozi Ljubljano v posadko na Dunaj; — da se sprejmó kot deželni štipendisti v deželno vino- in sadjerejsko šolo na Slapu: Kržan iz Radeč, Prinčič iz Vipave, Jakše iz Uršnih sêl, Ambrožič iz nove Sušice in J. Pelko iz Škocijana.

— Bralcem našim je znano, da je sl. ministerstvo kmetijstva glavnemu odboru za obdelovanje ljubljanskega močvirja dovolilo, da se izvedenci pokličejo v posvêt prihodnjih pravilnih močvirskih del in da se ti stroški poplačajo iz obresti močvirskega zaklada. Da pa se prišedšim izvedencem pripravi potrebno tehnično gradivo, sta se teh priprav po naročilu glavnega močvirskega odbora poprijela domača inženirja gosp. Ferd. Klemenčič in pa gosp. Karol Potočnik, ki sta uže pričela niveliranje Ljubljane nad Vrhniko. — Delovanje se je tedaj začelo, naj bi na korist močvircem in celi deželi srečno napredovalo!

— „Wiener Ztg.“ nam je te dni oznanila sledeče premembe v nadzorstvu srednjih šol: Gosp. K. Holzinger, dež. šolski nadzornik humanistiškim predmetom po srednjih šolah štajerskih in koroških, deján je v pokoj, — gospod dr. Jan. Zindler, dež. šolski nadzornik v Gradci, ki je nadzoroval tudi realistiške predmete srednjim šolam kranjskim, izgubi to nadzorovanje; odslej bode nadzoroval humanistiške in realistiške predmete po vseh srednjih in meščanskih šolah na Štajerskem in Koroškem. Namesto njega je gosp. Ernest Gnad, dež. šolski nadzornik v Trstu, postal nadzornik humanistiškim in realistiškim predmetom po vseh srednjih šolah na Kranjskem; poleg tega nadzoroval bode tudi humanistiške predmete vsem nemškimi srednjim šolam na Primorskem. Te izpremembe nam Slovencem niso kar nič ugodne. Vprašamo: kako bode dr. Zindler, ki slovensčine čisto nič ne zna, mogel nadzorovati slovenski nauk po celjskih, ptujskih, mariborskih in celovških šolah? In kako bode g. Gnad, ki je tudi trd Nemec, s svojim nadzorovanjem izhajal pri nas na Kranjskem, v Gorici in v Paznu? — In še nekaj! kakšen vik in krik je bil l. 1871. po vsem liberalnem Izraelu, ko je bil minister Jireček prof. Šolarja imenoval za dež. šolskega nadzornika humanistiškim in realistiškim predmetom po vseh srednjih šolah kranjskih; vpili so, da je škandal, ako jezikoslovec Šolar (ki je bil pa izvrsten šolnik in pedagog) nadzoruje kemijo, fiziko prirodopis in matematiko in vpili so tako dolgo, da so spet zloglasnega Vrečka privpili na Kranjsko in naposled g. Šolarja odpravili v Dalmacijo. In glejte, kaj se zgodi 5 let pozneje? — Pošljejo nam spet jezikoslovca Gnada, da bode nadzoroval realistiške

predmete, a samo s tem razločkom, da g. Šolar je bil — naše gore list, gosp. Gnad je nemški „schönggeist“ in „beletrist“. — Tako — bodi Bogu potoženo a ne ministru Stremajerju — napreduje naše šolstvo!

— (O zadevah tukajšnje otroške bolnišnice) je bil 30 u. m. zbor upravnistva in ustanovnikov in dobrotnikov te naprave, pri katerem se je zbralo več gospej, med njimi tudi blaga soproga našega c. k. gospoda deželnega predsednika. Sklenilo se je s 35 glasovi proti 5, da se zarad boljše vredbe postrežba in oskrbovanje v tej bolnišnici za eno leto v poskušnjo izroči usmiljenim sestram.

— V čitalnični restavraciji bo v nedeljo zvečer veselica s petjem, godbo in loterijo, katere dohodek je namenjen za napravo zimske obleke ubogih učencev in učenk. Ker je tedaj namen dobrodejen, se je tem bolj nadejati obile udeležbe, ker gospé, katere obleko oskrbujejo, imajo še nekoliko lanskega dolga poravnati.

— Gosp. Kraszewski je dr. Jan. Bleiweisu, k mu je o njegovi 50letnici književnega delovanja v imenu „Matice slovenske“ čestital, poslal toplo zahvalo za prijazni spomin.

— (Pariške fotografične slike na steklu) so nam zopet v Ljubljani na ogled postavljene. Pred dvema letoma, ko smo te krasne slike krajev, mest, vodá itd. iz Pariza, Rusije, Španije, Italije, Nemčije, Švajce, Turčije, Avstrije itd. prvokrat tukaj občudovali, smo jih bralcem našim toplo za ogled priporočali, rekši, da povrnemo vsacemu vstopnino, kdor ne bi bil čisto zadovoljen s tem, kar je videl. To obljubo jim tudi letos ponavljamo z dostavkom, da se te zdaj za 16 številk pomnožene slike videti morejo od 10. ure dopoldne do 8. ure zvečer v Galletovi hiši na velikem trgu blizo mestne hiše; vstopnina znaša le 20 kr.

— (Goveja kuga) je zdaj tudi v Št. Vidu nad Ljubljano. V hlevu mesarja Cirmana jo je komisija zapazila in eno bolno, drugo sumljivo govedo je s 27 ovcami vred pobiti dala; kako se je sem zatrosila, ni še za gotovo znano. Ves Št. Vid je po vojakihi zaprt, zato vozniki, ki z Gorenjskega pridejo ali iz Ljubljane na Gorenjsko hočejo iti, ne smejo skozi vas, ampak družih potov si iskati.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Adresa zbornice poslancev se je Nj. veličanstvu poklonila po navadni poti: predsednika zbornice grof Coronini jo je izročil predsedniku ministerstva grofu Taaffe-u, ta pa jo je poklonil cesarju.

— „Montag-Revue“, ki se dela oficiozno, proglašá poročila nekterih časnikov, da se ima ministerstvo skoro popolniti, za izmišljena, češ, da parlamentarna situacija je še taka, da bi bil grof Taaffe mogel popolniti ministerstvo tako, kakor želi in se sklada z njegovim programom. (Kedaj pa bo?)

Bolgarija. — 3. dne t. m. je knez z govorom odprl skupščino, v katerem med drugim povdarja velike simpatije ruskega cara osvoboditelja in drugih Evropskih vladarjev.

Popravek. V 43. listu „Novic“ na strani 347. naj se med učenci podkavske in živinozdravske šole v 5. vrsti namesto Lesar bere Cerar.

Darovi za katoliško cerkev in šolo v Sarajevu v Bosni.

Po gosp. župniku Jak. Grudenu v župniji Bela cerkev na Dolenjskem v znesku 5 gold. 40 kr. nabrane darove je vredništvo „Novic“ 28. dne oktobra v Sarajevo poslalo gosp. dr. Ljudevitu Thomanu. Lepa hvala!